

ODPIS

Sygn. akt VIII U 769/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2016r. w Poznaniu

odwołania **T. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 17 marca 2016r., znak: (...)

w sprawie **T. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o emeryturę

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych poczynając od dnia 1 marca 2016r.,**
- 2. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 360 zł (słownie: trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 marca 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej: rozporządzenie z dnia 07.02.1983 r.), odmówił T. M. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał na warunki przyznania emerytury w wieku obniżonym, tj.: (i) osiągnięcie wieku emerytalnego z art. 32 ustawy emerytalno-rentowej (60 lat), (ii) osiągnięcie 25 lat stażu ubezpieczeniowego, w tym co najmniej 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych, (iii) brak przynależności do otwartego funduszu emerytalnego. Jednocześnie organ rentowy ustalił, że wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. /decyzja w aktach ZUS/

T. M., w formie i terminie przewidzianym prawem, złożył odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu wskazał, że w latach 1981-1997 pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego. Na tę okoliczność powołał dowód z zeznań świadków M. Ł. i M. K.. /odwołanie – k. 2 akt/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie – k. 3-4 akt/

W piśmie z dnia 18 maja 2016 r., odwołujący wskazał, że w okresie od dnia 16 czerwca 1978 r. do dnia 30 września 1981 r. pracowała jako kierowca samochodu ciężarowego w Spółdzielczym Przedsiębiorstwie Produkcji w P.. /pismo – k. 10/

Na rozprawie dnia 11 października 2016 r. odwołujący sprecyzował, że wnosi o przyznanie emerytury od dnia 1 marca 2016 r. oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. /protokół rozprawy – k.44/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. M. urodził się dnia (...) Jest członkiem OFE, ale wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa.

Odwołujący legitymuje się okresem ubezpieczenia wynoszącym na dzień 31 grudnia 1998 r. 27 lat + 1 m-c + 12 dni okresów składkowych oraz 2 m-ce + 13 dni okresów nieskładkowych.

bezsporne; dowód: decyzja z dnia 17.09.2008 r. o ustaleniu kapitału początkowego – akta kapitału początkowego odwołującego

Dnia 2 marca 2016 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury przy wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, powołując się na dokumenty dotyczące przebiegu zatrudnienia złożone wcześniej, w tym ostatnio przy wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego z dnia 2 marca 2016 r.

W aktach kapitału początkowego znajdują się m. in. następujące dokumenty dotyczące przebiegu zatrudnienia odwołującego, w kontekście ustalenia stażu pracy w warunkach szczególnych:

(i) świadectwo pracy z dnia 31.03.1976 r., stwierdzające pracę w okresie od dnia 01.03.1975 r. do dnia 31.03.1978 r. (w tym od dnia 25.10.1975 r. do dnia 17.10.1977 r. pełnienie zasadniczej służby wojskowej) w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S., na stanowisku kierowcy ciągnika,

(ii) książeczka wojskowa stwierdzająca pełnienie zasadniczej służby wojskowej w okresie od dnia 25.10.1975 r. do dnia 17.10.1977 r.,

((...)) świadectwo pracy z dnia 30.09.1981 r., stwierdzające pracę w okresie od dnia 16.06.1978 r. do dnia 30.09.1981 r. w Spółdzielczym Przedsiębiorstwie (...) w P. Zakład w P., na stanowisku kierowcy,

(iv) świadectwo pracy z dnia 31.01.2002 r., stwierdzające pracę w okresie od dnia 01.10.1981 r. do dnia 31.01.2002 r. w Cukrowni (...) S.A. w S. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy.

Odwołujący nigdy wcześniej, ani w toku postępowania zainicjowanego wnioskiem z dnia 2 marca 2016 r. nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W oparciu o przedłożone dokumenty, organ rentowy decyzją z dnia 17 marca 2016 r. odmówił odwołującemu przyznania prawa do emerytury, ze względu na brak wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

dowód: dokumenty w aktach emerytalnych oraz aktach kapitału początkowego odwołującego

Dnia 1 lutego 1975 r. odwołujący uzyskał uprawnienia do kierowania motocyklami, samochodami osobowymi oraz traktorami.

W okresie od dnia 1 marca 1975 r. do dnia 31 marca 1978 r. odwołujący był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S., na pełen etat, jako kierowca ciągnika. Spółdzielnia Kółek Rolniczych świadczyła usługi dla rolników. Odwołujący wykonywał orkę, koszenie zbóż, prace ciągnikiem przy wykopkach ziemniaków.

W okresie od dnia 25.10.1975 r. do dnia 17.10.1977 r. odwołujący pełnił zasadniczą służbę wojskową. Dwa tygodnie przed rozpoczęciem tej służby korzystał z urlopu, a bezpośrednio po powrocie z wojskach podjął na nowo świadczenie pracy, jako kierowca ciągnika.

Odchodząc z pracy, odwołujący zdał ciągnik rolniczy U., nr rej. (...).

dowód: prawo jazdy nr (...), wystawione przez Starostę (...) – k. 42v, dokumenty w aktach osobowych odwołującego ze Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. – k. 25, zeznania odwołującego – k. 44

Dnia 16 kwietnia 1977 r. odwołujący uzyskał uprawnienia do kierowania pojazdami ciężarowymi z przyczepą i samochodami osobowymi z przyczepą.

W okresie od dnia 16 czerwca 1978 r. do dnia 30 września 1981 r. odwołujący był zatrudniony w Spółdzielczym Przedsiębiorstwie (...) w P. Zakład w P. (początkowo: Rejonowy Zakład Budownictwa (...) w P.), na podstawie umowy o pracę z dnia 15 czerwca 1978 r., na pełen etat, na stanowisku kierowcy. Przy zatrudnieniu z odwołującym zawarto umowę – zlecenie na za- i wyładunek oraz czynności spedycyjne, a nadto wskazano na wysokość dodatku za czynności zdawczo odbiorcze i obsługę codzienną **pojazdu ciężarowego powyżej 3,5 t**. Odwołujący jeździł samochodem S., a potem K.. Woził materiały budowlane na budowę bloków mieszkalnych, chlewików i stodół. Odwołujący wykonywał tylko pracę kierowcy samochodu ciężarowego, nie miał dłuższych przerw w pracy.

dowód: prawo jazdy nr (...), wystawione przez Starostę (...) – k. 42v, dokumenty w aktach osobowych odwołującego ze Spółdzielczego Przedsiębiorstwa (...) w P. Zakład w P. – k. 19, zeznania odwołującego – k. 44

W okresie od dnia 1 października 1981 r. do dnia 31 stycznia 2002 r. odwołujący był zatrudniony w Cukrowni (...) S.A. w S., na podstawie umowy o pracę z dnia 1 października 1981 r., na pełen etat, na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w D. (...). Odwołujący jeździł samochodami J. i K. o masie powyżej 3,5 t. Woził buraki (od rolników), cukier (do magazynów i głównych odbiorców, np. zakładów cukierniczych), wysłodki, materiały budowlane (w okresie remontów i rozbudowy cukrowni) oraz ciężki sprzęt, tj. ładowarki i koparki (zarówno celem wykorzystywania w miejscu załadunku buraków u rolników, jak i do remontu w T. i R.). Odwołujący wykonywał tylko pracę kierowcy samochodu ciężarowego, po co najmniej 8 godzin dziennie, nie miał dłuższych przerw w pracy.

W D. (...) pracowało ogółem ponad 20 osób, w tym około 5-6 kierowców (w tym M. K. – w latach 1972-2003) i 5-6 operatorów sprzętu ciężkiego (w tym M. Ł. – w latach 1982-2002 i J. K. – w latach 1971-2003). Odwołujący widywał się codziennie w pracy z M. K., M. Ł. i J. K.. Sposobność do tego tworzyło choćby korzystanie ze wspólnej szatni i poranne spotkania, w trakcie których kierowcy i operatorzy otrzymywali tzw. karty dyspozycyjne na dany dzień.

dowód: dokumenty w aktach osobowych z Cukrowni (...) S.A. w S.: odwołującego i świadka J. K. – k. 38 akt VIII U 3376/15, świadków: M. K. i M. Ł. – k. 21 akt, zeznania świadków: M. K., M. Ł. i J. K. – k. 44, zeznania odwołującego – k. 44

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków oraz zeznań odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zabrane w aktach organu rentowego, aktach osobowych odwołującego i świadków oraz w aktach sprawy albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty

dotyczące przebiegu zatrudnienia odwołującego u jego pracodawców w latach 1975-1978, 1978-1981 i 1981-2002. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu zatem na dokumentach tych oparto ustalenia faktyczne

Sąd uznał za spójne i konsekwentne **zeznania świadków** M. K., M. Ł. i J. K.. Świadkowie potwierdzili fakt pracy odwołującego jako kierowcy samochodu ciężarowego, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie zatrudnienia w (...) S.A. w latach 1981-2002.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami świadków. Odwołujący przekonująco i rzeczowo odwołujący wyjaśnił na czym polegała jego praca u kolejnych pracodawców w latach 1975-1978, 1978-1981 i 1981-2002.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi:

- mężczyzna osiągnięcie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
 - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
 - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne było to, że:

1. odwołujący dnia 25 lutego 2016 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 1.01.1999 r. ma ponad 25 lat stażu ubezpieczeniowego,
3. będąc członkiem OFE wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa.

Sporne było to, czy odwołujący legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał, że odwołujący nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych – nie przedstawił świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej jest rozporządzenie z dnia 07.02.1983 r. wraz z załącznikiem.

Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

Zgodnie z § 2 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r., okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r., okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże, judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, LEX nr 14635 w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r., Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem – podkreśla SN – przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń.

Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625: „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07; z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07).

Na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, aktach osobowych i aktach emerytalnych odwołującego oraz na podstawie zeznań świadków i odwołującego Sąd ustalił, że odwołujący pracując w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. na stanowisku kierowcy ciągnika (traktorzysty) w okresie – nieprzerwanie – od dnia 1 marca 1975 r. do dnia 24 października 1975 r. oraz od dnia 18 października 1977 r. do dnia 31 marca 1978 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych określoną w Dziale VII W transporcie i łączności. Transport, pod poz. 3 Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r.

Do okresu stażu pracy w warunkach szczególnych należy jednak zaliczyć również okres pełnienia zasadniczej służby wojskowej od dnia 25 października 1975 r. do dnia 17 października 1977 r. Za taką kwalifikacją przemawia utrwalony w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym „Okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 u.e.r.f.u.s., ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.)” (wyrok SN z dnia 17 maja 2012 r., I UK 399/11, LEX nr 1211140).

Nadto odwołujący w okresach od dnia 16.06.1978 r. do dnia 30.09.1981 r. w Spółdzielczym Przedsiębiorstwie (...) w P. Zakład w P. oraz od dnia 01.10.1981 r. do dnia 31.01.2002 r. w Cukrowni (...) S.A. w S., w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, określoną w Dziale VII W transporcie i łączności. Transport, pod poz. 2 Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r.

Należy zatem stwierdzić, że odwołujący spełnił trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając okresy:

- od 01.03.1975 r. do 24.10.1975 r.

oraz od 18.10.1977 r. do 31.03.1978 r. - 1 rok + 1 m-c + 7 dni

- od 25.10.1975 r. do 17.10.1978 r. - 1 rok + 11 m-cy + 24 dni
- 16.06.1978 r. do 30.09.1981 r. - 3 lata + 3 m-ce + 15 dni
- 01.10.1981 r. do 31.12.1998 r. - 17 lat + 3 m-ce + 0 dni

łącznie – 23 lata, 7 m- cy , 15 dni.

Mając powyższe na względzie, na podstawie przytoczonych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję przyznając odwołującemu prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 marca 2016 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek, po osiągnięciu wieku 60 lat – pkt 1. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc.

Kosztami postępowania poniesionymi przez odwołującego (stronę wygrywającą), podlegającymi zwrotowi od pozwanego organu rentowego (strony przegrywającej) były koszty zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł (§ 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015, nr 1804).

Mając powyższe na względzie, zasądzono od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – pkt 2. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki